

איגוד לשכות המסחר

ארגון העסקים הגדול בישראל

28 יוני 2018
1081112

לכבוד
עו"ד איילת זלדין, היועצת המשפטית
משרד הכלכלה והתעשייה
ירושלים

עו"ד זלדין שלום רב,

הנדון: הסתייגות והצעות לתיקון מטעם איגוד לשכות המסחר לתזכיר "צו יבוא אישי" סימוכין:

התייחסויות הלשכה מיום 6.7.17 ל"קול קורא" – הסרת חסמים ביבוא אישי
התייחסות הלשכה מיום 30.8.17 ל"קול קורא" בנושא הגדרת כמות סבירה
התייחסות הלשכה מיום 29.11.17 להמלצות ועדת ההיגוי להסרת חסמים ביבוא אישי
התייחסות הלשכה מיום 2.1.18 להצעת מחליטים של הממשלה בנושא הסרת חסמים מיבוא אישי
התייחסות הלשכה מיום 22.1.18 לפרק "הסרת חסמים ביבוא אישי" בתזכיר התכנית הכלכלית
התייחסות הלשכה מיום 22.2.18 אל יו"ר ועדת הרפורמות הכוללת הצעות אופרטיביות
בקשה מיום 13.6.18 לקבלת ארכה להעברת התייחסות הלשכה לתזכיר "צו יבוא חופשי"

א. מבוא

1. יש להצטער על כך שאצה הדרך ושבעניין כה מהותי וחשוב הנוגע למגזר עסקי רחב בישראל (54,000 עסקים), אין מציעים את תקופת הזמן הנחוצה כדי שאפשר יהיה למצות כראוי את כל המשמעויות של שינוי מבני מרחיק לכת בתפקוד המגזר הקמעונאי בישראל. איגוד לשכות המסחר רואה בדאגה רבה מגמה זו של נחרצות ואף בהילות בהעברת מהלך כה מרכזי המשפיע ישירות על המגזר שמייצר את מרבית מקומות התעסוקה במשק. מצ"ב בקשתנו המפורטת למתן ארכה שלא נענתה עד מועד כתיבת שורות אלו.

2. **איגוד לשכות המסחר** חרט על דגלו את קידום התחרות במשק. האיגוד פעל, פועל וימשיך לפעול למען הגברת התחרות. האיגוד מברך על צעדים, שמטרתם להסיר חסמים בלתי נחוצים מהמשק למען התפתחות המשק. **ויובהר, תחרות במובן הטוהור של המילה, כשלכולם ניתנת הזדמנות שווה. כאשר מעודדים מתחרים מסוימים ומעניקים להם יתרון מובנה, לא ניתן לכנות עוד את המצב תחרות. מדובר באפליה פסולה.**

3. בהתייחסויות שבסימוכין הרחבנו ביחס לאפליה הקיימת בין היבוא המסחרי ליבוא האישי והראינו כיצד אפליה זו מסכנת בצורה מוחשית מאות אלפי מועסקים. התרענו

בית לשכת המסחר, רח' החשמונאים 84 ת"א 67132 • ת.ד. 20027 תל אביב 61200 •

טל. 03-5631003 • פקס. 03-6240069 • דאנץ' danc@chamber.org.il • www.chamber.org.il

גם על סכנות בטיחותיות הצפויות לציבור כתוצאה מהגדלת החשיפה ליבוא אישי באופן שאינו מפוקח, תוך שהמדינה מתנערת בצורה מוחלטת מאחריותה לבטיחות הציבור כל עוד מדובר בייבוא אישי. אל מול הייבוא המסחרי מעמידה המדינה, במקרים רבים בצדק, את חומות ההגנה ואת המסננות הראויות על מנת לשמור על שלום וביטחון הציבור. לכן תמוהה ביותר ההתייחסות השונה לאותם מוצרים, רק בהתבסס על זהות המייבא. כל עוד מדובר ביבואן המסחרי, שורה של דרישות ותנאים גולטוריים. וכאשר מוסר הכובע והיבוא של אותם מוצרים נעשה במסגרת של ייבוא אישי, המדינה יוצאת מהמשחק ומשאירה את השוק פרוץ לחלוטין. דומה, שהרצון להקל על הייבוא האישי הסיר מגננות ומסננים רצויים ביותר עד לרמה של הפקרות ממש.

4. זאת בנוסף לפגיעה הקשה בתחרות על ליבו וכיסו של הצרכן. המדינה, בצעדים מדודים ומחושבים, מעודדת את הצרכן הישראלי להפסיק לרכוש מוצרים בישראל ומסיטה אותו לרכוש מוצרים אלה אצל עסקים זרים בחו"ל.

5. שתי אפליות קשות וחמורות מאיימות על עתיד המגזר הקמעונאי בישראל וגוזרות על חלקו הגדול גזר דין מוות. ראשית, הפטור ממע"מ לרכישות מקוונות באתרי סחר בינלאומיים. שנית, הפטור שמבקשים להעניק למגוון רחב של מוצרים מדרישות חוקיות הייבוא. השילוב של השניים הוא בבחינת איום ממשלי להרס המגזר הקמעונאי בישראל.

שילוב שתי האפליות יוצר מצב של תחרות לא שוויונית ולא הוגנת ומעמיד את העסק בישראל בנחיתות מובנית אל מול עסקים בחו"ל. המדינה, באופן יזום, מעודדת את הציבור בישראל לרכוש מוצרים מעסקים בחו"ל כשהמשמעות היא פגיעה בכלכלת ישראל, בעסקים בישראל, בעובדים בישראל ובהכנסות המדינה.

חשוב עוד להבין, שלא מדובר רק בסגירה של עסקים, שיצטרפו אל הסטטיסטיקה העגומה של קרוב ל-50,000 עסקים שנסגרים בישראל מדי שנה, אלא בבעיה שתרחיב את מעגל האבטלה בישראל. על מנת להעסיק עובדים צריך שיהיה עסק חי שיפעל. עסק שסוגר את שעריו, פרט למכה הקשה לבעלים, מהווה גם בשורה איומה לעובדים.

6. המגזר הקמעונאי בישראל מקיף לא פחות מ-54,000 עסקים, מעסיק במשרות שכיר למעלה מ-267 אלף עובדים, וכ-500,000 משפחות תלויות בפרנסתם בקיומו, וזאת בנוסף לכ-280,000 משפחות המתפרנסות בייצור מוצרים לשוק המקומי.

7. חשוב לזכור, שבמסגרת חוק ההסדרים האחרון, תוקן חוק התקנים באופן שפטר שורה ארוכה מאד של מוצרים מחובת עמידה בדרישות תקן רשמי. מדובר בין היתר על מוצרים לתינוקות, צעצועים, מגוון מוצרי חשמל ועוד. אין המדובר בהחלטה ליצר משטר פיקוח שונה ומקל על יבוא אישי, אלא אמירה של המדינה, בחוק, שהיא מאפשרת יבוא אישי ללא מגבלה של מוצרים מסוכנים שאינם עומדים בדרישות הרגולציה בישראל ו/או בכל מקום אחר בעולם. להבנתנו ישראל היא המדינה המפותחת היחידה שהתנערה באופן הזה מאחריותה לבריאות ובטיחות תושביה.

8. ההגדרות הרחבות ליבוא אישי וההתייחסות החסרה לטענות שהעלינו בפניות ובמסמכים קודמים יעודדו יבוא מסחרי בתחפושת של "יבוא אישי" והכל תוך פגיעה בעסקים ישרים שפועלים על פי חוק, תוך התחמקות מתשלום מיסים, התחמקות מ"חוקיות היבוא", ופגיעה באינטרסים ציבוריים של ביטחון, בטיחות ובריאות.

9. לצערנו, נראה כי טענותינו המפורטות לא זכו להתייחסות רצינית ולמרות מראית עין של שיתוף הציבור, בפועל היוזמה להסרת חסמים מיבוא אישי מקודמת במהירות ללא איזונים מתאימים וללא בחינה רחבה של המשמעויות שלה למשק ולבטיחות הציבור. גם אנחנו צרכנים במדינה הזו וגם לנו חשובה המלחמה ביוקר המחייה, אבל אנחנו לא יכולים לתת יד להפקרות. המחיר הוא לא חזות הכל ואי אפשר להתעלם מהשלכות הרחב, מהפגיעה האנושה בתחרות ההוגנת ומהתוצאות ההרסניות, שעלולות לפקוד את המשק הישראלי, אם הרפורמה תעבור בנוסחה הקיים.

תזכיר הצו שבנדון הוא דוגמא נוספת למסמך שחסר בצורה קיצונית את האיזונים הנדרשים ולהלן התייחסותנו אליו.

ב. מה נכון להגדיר כ"יבוא אישי"?

10. הגדרת כמות סבירה 2(ב)

הגדרת "כמות סבירה" בתזכיר הצו הופכת את ה"יבוא האישי", ל"יבוא חצי-מסחרי", תוך העמקת האפליה לחובת המגזר הקמעונאי ולחובת "היבוא המסחרי", במתן הפטור מ"חוקיות היבוא" ב"יבוא אישי":

ההגדרה היא רחבה מידי ולא מידתית - 30 מוצרים מאותו סוג עד 1,000 דולר או 5 מוצרים מאותו סוג ללא הגבלת סכום.

אין מגבלה של יבוא אישי לצריכה לתקופה קצרה, אלא הגדרה שמאפשרת לצרכן, הלכה למעשה להביא כמות מוצרים בלתי נגמרת, כל פעם בפעילות בהתאם לכמות המנויה בהגדרה של כמות סבירה. לא מדובר בהגבלה אמיתית, אלא בפתיחה של השוק להבאת כמות מוצרים באופן חופשי. העובדה שאין מגבלה על כמות הפעמים

שניתן להביא משלוחים בייבוא אישי והעובדה שלא מדובר במגבלה של קטגוריה של מוצרים מאותו סוג, הלכה למעשה משמעותם היא כי מאיינים את הכמות הסבירה לחלוטין. אין כל משמעות לכמות סבירה, מבלי מגבלות הזמן וקטגוריות המוצרים. הכל סביר והכל אפשר לייבא.

ניתן בחודש אחד, בן 30 יום, להביא כל יום 30 מוצרים. האם 900 פריטים בחודש אחד מתיישבת עם ההגדרה של "כמות סבירה"? וכאן דיברנו רק על מוצר אחד. על פי נוסח הצו אין מניעה גם להביא 100 מוצרים שונים כל יום, בכפולות של 30 ובמגבלת ה-1000 דולר. הכל עובר בהתאם להגדרה של "כמות סבירה".

חמור מכך, הדבר מאיין גם את היכולת של המכס לפעול באופן אפקטיבי על מנת לעצור משלוחים שלא באמת מכוונים לייבוא אישי. שהרי כל עוד אדם מייבא בייבוא אישי טובין בהתאם לכמות המנויה בהגדרה של "כמות סבירה" אילו כלים יש לאנשי המכס לקבוע כי לא מדובר בייבוא אישי?

יוצרים כאן מצב של ייבוא אישי פתוח כמעט לחלוטין ומנגד נוטלים מהמכס את האפשרות האפקטיבית לקבוע כי לא מדובר בכמות סבירה, כך שבפועל יציפו את ישראל עד מהרה כמויות אדירות של מוצרים בייבוא אישי, חלקם מסכני חיים (כפי שיפורט בהמשך) והכל בעידודה ובכוונת מכוון של המדינה. הזוי.

נמחיש. אם הצו יעבור במתכונתו הנוכחית, אפשר להביא לישראל **במשלוח אחד של יבוא אישי פטור מדרישות חוקיות יבוא** למשל: 30 מוצרים מסוג אחד ועוד 30 מוצרים מסוג אחר ועוד 30 בקבוקים לתינוק ועוד 30 צעצועים מסוג אחד ועוד 30 צעצועים מסוג אחר ועוד ועוד ובתנאי שהמחיר של כל המוצרים במשלוח לא יעלה על 1,000 דולר.

הלאה. לפי אותה הגדרה ניתן להביא, לדוגמא, לישראל **במשלוח אחד של יבוא אישי פטור מדרישות חוקיות יבוא** מוצרים, צעצועים, בשמים, נורות, מקררים, מכשירי טלביזיה, מכשירי מיקרוגל ועוד ועוד (בתנאי שכל מוצר מאותו סוג יהיה עד 5 יחידות במשלוח) **בלי הגבלה של מחיר כלל**.

דוגמא נוספת: בסכום של 1,000 דולר אפשר לקנות מוצרים לחנות קטנה או לדוכן תמרוקים בקניון. אם עושים זאת מספר פעמים בחודש, הרי שמדובר בכמות/שימוש מסחרי לכל דבר ועניין.

ניתן להשיג לין שלם של שפתונים, לקים, עפרונות איפור, צלליות, ועוד ועוד.

הכמויות הינן כמויות מסחריות ולא אישיות.

קשה מאוד להאמין שאדם בודד ואף משפחתו (מורחבת ומבורכת ככל שתהייה) צורכים כמויות כאלה של מוצרים.

מהיכרות עם הרגלי השוק ומגבלות האכיפה, ניתן להניח כמעט בוודאות שהמוצרים יימכרו בישראל ללא רישיון וללא ביקורת של משרד הבריאות ותוך סיכון למשתמשים.

מעבר לזה, כאמור, ההגדרה אינה מוגבלת לתקופה אלא למשלוח וכך מאפשרת לכאורה, מדי מספר ימים ואף מדי יום יבוא נוסף בהתאם לקבוע בהגדרה.

זו אינה הגדרה מאוזנת לכמות סבירה, זו הגדרה מופקרת לכמות מופרכת.

הגדרה בעייתית שכזו גם צפויה, כאמור, להעמיד את המכס בעימות מתמיד מול גורמים שונים בישראל שייבאו מוצרים ב"יבוא אישי" בהתאם להגדרה, אך באופן שהמכס יתקשה לקבל כ"יבוא אישי" – מצב שכיח עם הגדרה רחבה כל כך. אילו כלים ניתנו במסגרת הצו למכס לעצור את הייבוא כאשר ברור לחלוטין כי לא מדובר בייבוא אישי?

נוכח האמור, אנו מציעים הגדרה של "כמות סבירה" שהיא להבנתנו מאוזנת יותר - מחד היא אינה מייצרת פרצה בלתי מוגבלת ומאידך אינה מקשה שלא לצורך על מי שיבחר לייבא את אותם מוצרים ביבוא אישי. וזו ההגדרה המוצעת על ידינו, ככמות סבירה:

עד 5 יחידות מאותה קטגוריה (לפי ההצעה להלן בענין רשימת קטגוריות) של מוצר בעלות מצטברת של עד 1,000 דולר (לגבי משלוחים בעלות של מעל 1,000 דולר – אנו מציעים שהמכס יבחן כל יבוא כזה לגופו על מנת להכריע אם אכן מתאים לסווג את המשלוח תחת "יבוא אישי" שניתן לפטור מדרישות חוקיות יבוא). המינוח "מאותו סוג" הוא בעייתי מאד – סוג זה: ציוד מחשוב ותקשורת? מכשיר סלולארי? מכשיר סלולארי של חברת סמסונג? מכשיר סלולארי סמסונג S9? ההתייחסות הנכונה יותר צריכה להיות לקטגוריית מוצר ולא לסוג מוצר.

על מנת למנוע ניצול לרעה של הגדרה זו מוצע גם להסדיר בצו:

- הפניה לרשימה מקוונת סגורה (שתתעדכן מעת לעת) של קטגוריות מוצרים (דוגמאות לקטגוריות אפשריות: מכשירי חשמל למטבח, מוצרים אחרים למטבח, ציוד מחשוב ותקשורת, ציוד אודיו וידאו, צעצועים, מוצרי תינוקות, חלפים לרכב, תמרוקים, מזון).
- הצרכן המייבא מוצרים ביבוא אישי יצטרך להצהיר (בצורה מקוונת, או בכל דרך פשוטה אחרת) שהוא לא הזמין מוצר מקטגוריה זו ביבוא אישי, בשלושת החודשים האחרונים ושהוא מזמין את המוצר לשימוש אישי שלו ו/או של משפחתו מדרגה ראשונה הגרים תחת קורת גג אחת באותה כתובת על פי רישומי משרד הפנים.

- שבמידה ונציגי המכס סבורים שלא מדובר בייבוא אישי (כמובן שלא בצורה שרירותית) אזי, יש לעגן בצו בצורה ברורה כי נטל ההוכחה להראות, כי אכן מדובר בייבוא אישי הוא על מי שייבא את המוצרים. אם הפרשנות היא שהנטל להראות שלא מדובר בייבוא אישי היא על המכס, הלכה למעשה, אין למכס שום יכולת לעמוד בנטל הוכחה זה והמשמעות היא שהסרנו גם את הפיקוח והבקרה של המכס. כבר לא מדובר בחלון, אלא בפרצת ענק, שלצערנו הרב קוראת בקול רם לגנב.
- יש לקבוע כי הצהרה כאמור, שהינה הצהרה כוזבת, הינה עבירה פלילית שבצידה עונש.

11. העדר אכיפה מספקת ליבוא אישי בדואר ישראל

נבקש להזכיר שכבר כיום יכולת האכיפה של המכס על יבוא חבילות דרך דואר ישראל היא זניחה ודי חסרת משמעות ביחס לעשרות מיליוני החבילות שמיובאות בדרך זו בשנה. הסרת החסמים המוצעת תביא גם להגברת כמות המשלוחים שיעברו דרך דואר ישראל כשהמכס עדיין אינו ערוך לבצע אכיפה ולהגן על האינטרסים הציבוריים בהקשרים אלו ובפרט בהקשר של יבוא מסחרי במסווה של יבוא אישי. יש לוודא כי הדרישות המפורטות לעיל, לרבות ההצהרה המקוונת, מיושמות גם בהתייחס ליבוא חבילות דרך הדואר.

ג. אילו הקלות מדרישות חוקיות יבוא ניתן לתת ל"יבוא אישי"

שהוא באמת כזה?

12. "יבוא אישי" הולך ונעשה קל ומהיר גם במנותק מעדכוני הרגולציה המקודמים בישראל, ושיעור המוצרים המיובאים בדרך זו צפוי להוסיף ולצמוח בצורה משמעותית גם בשנים הבאות באופן שמחייב את המדינה להגן בצורה נאותה על הצרכנים ועל אינטרסים ציבוריים של ביטחון, בטיחות ובריאות – התיקונים המבוצעים על בסיס החלטת הממשלה להסרת חסמים ביבוא אישי, במנותק מתוכנית הוליסטית, שתגן על האינטרסים הציבוריים, עלולים להוביל לפגיעה חמורה בציבור, ויכולים לעלות לכדי רשלנות מצידה של המדינה בקיום חובותיה להגן על הציבור.

13. קשה גם להבין מדוע בשם אותם אינטרסים, שבשם מבקשת המדינה לפטור את היבוא האישי מדרישות חוקיות הייבוא, לא יינתן אותו פטור גם לייבוא המסחרי. לא ברור מדוע "מענישה" המדינה את מי שבוחר לרכוש את המוצרים מעסק בישראל, שם היא מוסיפה לו עלויות והופכת את הרכישה לפחות ופחות כדאית.

מבחינת הצרכן, כמעט ואין הבדל בין הזמנת מוצר מאתר מכר מקוון ישראלי (עם מוצרים שעומדים בדרישות הרגולציה בישראל ו"עומדים בהוראות "חוקיות היבוא") לבין הזמנה מאתר מכר מקוון בחו"ל, שלפי התזכיר יהיה פטור מדרישות "חוקיות יבוא" רבות. לא מובן מדוע צרכן הבוחר בערוץ הפצה זה לא זכאי להגנה לה זכאי צרכן הרוכש את אותו המוצר בחנות רגילה או באתר מכר מקוון בארץ, ואם החליטה המדינה כי יש לתת פטור מדרישות חוקיות היבוא, מדוע דרישה זו לא חלה באופן רוחבי, שווה לגבי כולם. מדוע נהנים ממנה רק עסקים בחו"ל?

14. תוספת שלישית לצו יבוא אישי – פטור מהחובה לעמוד בדרישות תקן רשמי

בהמשך למפורט בסעיף 7 לעיל, הוכנה רשימה שצורפה בתור התוספת השלישית לצו זה הכוללת תקנים שאין צורך לעמוד בהם ביבוא אישי:
להלן מספר דוגמאות למוצרים הכלולים ברשימה זו שהמדינה מתנערת מאחריותה לבטיחות הציבור בעניינם:

מוצרים, מוצרי האכלה לתינוקות, טמפונים, מגוון רחב של מוצרי בניה, אינסטלציה וכלים סניטריים, מקררים, מכונות כביסה, מדיחי כלים, מוצרים לחימום מים, מנורות, מערכות אל פסק, קונדומים, טמפונים ועוד ועוד.

לכל אחד מהמוצרים הללו ולרבים אחרים בתוספת השלישית יש סיבה הקשורה בבריאות ובטיחות הציבור שמחייבת שהם יעמדו בדרישות תקנים - חשש לזיהומים, התחשמלות, שריפות, סיכון לתינוקות, נדידת מתכות רעילות ועוד.

נוסף על כך, אין בעולם הרמוניזציה בהקשר של מתח החשמל ועלולים להגיע לישראל מוצרים שלא תואמים את המתח של רשת החשמל המקומית. במקביל קיים בישראל תקן ייחודי לגבי תקעים ובתי תקע. כך שבהגדרה, מוצר חשמלי או אלקטרוני שיגיע ביבוא אישי לא יהיה עם תקע התואם את התקן הישראלי. יש בעולם מגוון רחב מאד של תקעים שייתכן שחלקם אינם מסכנים את הציבור, אבל אחרים בוודאי כן. למשל תקע השוקו האירופאי הנפוץ – עשוי משני פינים בולטים ושקע המיועד לפין הארקה בולט שבאירופה נמצא בבית התקע ובישראל אינו נמצא. המשמעות היא שהמוצר בישראל אינו מוארק בהארקה הגנה וכך חושף את הציבור לסכנת התחשמלות.

מובן שביבוא מסחרי יבואנים דואגים להחליף את התקע ולהגן על הציבור. מי יגן על הציבור ביבוא אישי של מוצרים אלו? איך הציבור ידע בכלל שהוא בסיכון ממשי?

האם מוצרי בניה, מוצרי חשמל ומנורות לא נדרשים לפי דין בהתקנה הפעלה או תחזוקה לפי דין על ידי איש מקצוע?

15. אנו עומדים על דעתנו שנכון לעגן בחקיקה את סעיף 2 להחלטת הממשלה באופן שיחול גם על תקנים רשמיים ויאפשר ליצר מדרג בדרישות השונות הכלולות בתקנים.

2. משרדי הבריאות, הכלכלה והתעשייה, התקשורת, האנרגיה, החקלאות ופיתוח הכפר, התחבורה ובטיחות בדרכים יקבעו דרישות לגבי סוגי טובין שבתחום סמכותם והמיובאים לשימוש אישי או משפחתי, בהתאם למדרג הבא אשר יעוגן בצו יבוא אישי:

א. דרגה א': טובין יסווגו ככל הניתן בדרגה זו. יבוא אישי של טובין שיסווג בדרגה זו יהיו פטורים מדרישה להמצאת אישור או עמידה בתנאים כתנאי לשחרור הטובין מהמכס, למעט הצהרת הצרכן בעת קבלת הטובין שהטובין הינם לשימוש אישי או משפחתי ושהם אינם מיועדים לצורכי אספקה, ייצור או מתן שירותים. דרישת הצהרה כאמור תיקבע על ידי רשות המיסים, בהסכמה עם אגף התקציבים במשרד האוצר ומשרד הכלכלה והתעשייה, עד למועד קביעת צו יבוא אישי. בתוך כך, ייבחנו הנסיבות, לרבות ההיקף הכספי, וסוגי המקרים שלגביהם תחול דרישת הצהרה זו. בכל מקרה, הצהרה כאמור לא תידרש מקום בו לא נדרשת הצהרת יבוא. הצהרה לפי דרגה זו תידרש גם בדרגות ב' ו'ג' שלהלן.

ב. דרגה ב': ליבוא אישי של טובין שיסווג בדרגה זו תידרש הצהרה בעת קבלת הטובין בעניין מודעותו של הצרכן לכך שהמוצר לא נבדק על ידי הרשות המוסמכת. יובהר כי הצרכן לא יידרש

להצהיר על עמידת המוצר בתנאים שקבעה הרשות המוסמכת.

ג. דרגה ג': בדרגה זו יסווגו טובין שהרשות המוסמכת מצאה שהם עשויים לפגוע בביטחון הציבור, בבטיחותו של אדם או בבריאותו, ולכן כתנאי לשחרור טובין אלה מהמכס, תדרוש הרשות המוסמכת לבצע אחד מהבאים, אשר בסיומם תחליט האם ניתן לשחרר את הטובין כאמור:

(1) בדיקת מסמכים בנוגע לטובין.

(2) בדיקה פיזית של הטובין.

בדיקת מסמכים בנוגע לטובין או בדיקת הטובין כתנאי לשחרורם מהמכס תיעשה על ידי הרשות המוסמכת וללא עלות לצרכן. אולם, במקרים שבהם הצרכן יבחר בכך, הוא יהיה רשאי לבדוק את הטובין באמצעות מעבדה שהוסמכה על ידי הרשות הלאומית להסמכת מעבדות או גוף אחר החבר בארגון הבינלאומי ILAC, מכון התקנים או באמצעות כל גוף מוסמך אחר לפי חוק, שמכירה בו הרשות המוסמכת.

יש לפעול לתיקון חוק התקנים ולשנות את התיקון שבוצע לאחרונה, באופן שלא יפטור מוצרים מיבוא אישי מחובת עמידה בדרישות תקן רשמי, אלא יגדיר ביחס לחלק מהמוצרים תהליך אכיפה שונה מתהליך האכיפה הנדרש למוצרים מיבוא מסחרי. יקבע מנגנון אכיפה מבוסס ניהול סיכונים במסגרתו באופן אקראי מוצרים שמגיעים ארצה ביבוא אישי ייבדקו על מנת לבחון עמידה שלהם בדרישות מהותיות שיוגדרו. המנגנון יעוגן בחקיקה.

משרד הכלכלה יוביל מהלך הסברה רחב ואפקטיבי לציבור שיפרט בין היתר:

- אלו דרישות מהותיות אינן מחייבות ביבוא אישי ומה הסכנות לציבור כתוצאה מכך.
- מה הסכנות לציבור לאור העובדה שביבוא אישי יתבצעו רק בדיקות אקראיות לגבי דרישות שאותם מוצרים נדרשים לעמוד בהם.

- איך הצרכן יכול לרכוש מוצרים ביבוא אישי באופן שימזער את הסיכון לבטיחותו ולבטיחות סביבתו.
- התנהלות נכונה של הצרכן ביחס לסוגיות מקצועיות כגון מתח החשמל בישראל, פתרון בטיחותי לתקע החשמלי וכו'.
- פרסום באופן שוטף של מידע על מוצרים מיבוא אישי שנתגלו כמסוכנים ובאיזה אתרי מכר מקוונים הם נמכרו.

יש לעכב את כניסתו לתוקף של הצו, עד אשר יאספו את מלוא האינפורמציה והמידע וינגישו אותו לציבור, וכניסתו לתוקף של הצו יותנה בהנגשה בפועל של המידע ופעולות ההסברה לציבור back to back, כדי להקטין את פוטנציאל הסיכון לציבור.

16. מגוון רחב מאד של פרטי מכס שמופיעים בתוספת הראשונה או השניה של צו יבוא חופשי, אינם מופיעים בתוספת הראשונה או השניה של תזכיר צו יבוא אישי. על רקע המהלך הקיצוני בהגדרת "כמות סבירה" באופן פרוץ כל כך, חיוני ליצר מהלכים מאזנים.

לפי סעיף 2 להחלטת ממשלה 3423 היה על משרדי הממשלה המפורטים בסעיף לסווג את המוצרים שבאחריותם לדרגות כאשר הדרגה המקלה ביותר נדרשת להצהרה מסוג אחד, הדרגה השניה נדרשת להצהרה מסוג אחר והדרגה השלישית כוללת דרישה לבדיקת מסמכים או לבדיקה פיזית.

17. דוגמאות למוצרים שנדרשים באישור ביבוא מסחרי ופטורים לפי התזכיר ביבוא אישי: **תמרוקים, תכשירים רפואיים, מלט, כלי טיס וחלקיהם, יסודות כימיים רדיואקטיביים ובכלל זה אורניום מועשר שאינו עבור כור גרעיני, אלמנטים של דלק לכורים אטומיים, ועוד.**

ביחס לתמרוקים למשל יש בישראל רגולציה מחמירה שמגבילה יבוא של מוצרים שמיוצרים במדינות שאינן מוכרות על ידי משרד הבריאות ודורשת עמידה בתנאים נוספים לשם הגנה על בריאות הציבור.

רוב מדינות העולם הן מדינות שאינן מוכרות על ידי משרד הבריאות ליבוא תמרוקים וכך יוצא שכל אותם מוצרים שאסורים ביבוא מסחרי, מותרים ביבוא אישי (ובהיקפים משמעותיים).

לפיכך, השוק יוצף במוצרים באיכות ירודה, ממקורות מפוקפקים ולא ידועים, שרמת הבטיחות בשימוש שלהם נמוכה ביותר, מוצרים שמדינת ישראל **לייבא עפ"י חוק** שכן השימוש בהם עלול להוות סכנה לבריאות הציבור.

ככל שהמדינה סבורה שאין במוצרים אלו כדי להוות סכנה בשימוש הרי שיש לאפשר לייבא אותם גם ביבוא מסחרי.

18. בהשמטת אותם מוצרים מהתוספות עוקפים את החלטת הממשלה באופן לא ראוי. לממשלה בכלל ולכל רגולטור באופן עצמאי יש אחריות לוודא שהסרת החסמים ביבוא אישי לא נעשית באופן פרוץ שיסכן את הציבור מחד ויעודד יבוא מסחרי במסווה של יבוא אישי מאידך. צריך להבין שהמשמעות של ייבוא מסחרי בכסות של ייבוא אישי משמעותה פריצת השוק וגרימת נזקים לעסקים לגיטימיים, הפועלים על פי חוק. אנו בסכנה גדולה של התפתחות שוק שחור רחב היקף, כשלמדינה, הלכה למעשה, אין יכולת פיקוח אמיתית.

19. החלטת הממשלה והתזכיר שבנדון נועדו להקל על יבוא אישי של מוצרי צריכה. הושמטו מהתוספות לתזכיר, מגוון מוצרים שבצורה מובהקת אינם מוצרי צריכה. אין הגיון שמוצרים שבהגדרתם אינם מוצרי צריכה יוכלו להיות מיובאים ארצה עם הקלות המיועדות ליבוא אישי. הקלות ביחס ליבוא אישי של מוצרים אלו ינוצלו ליבוא מסחרי במסווה של יבוא אישי.

נבקש לערוך מחדש את התוספת הראשונה והשניה כך שכל פרטי המכס של מוצרים שאינם מוצרי צריכה מובהקים (שנכללים בצו יבוא חופשי) יכללו בהן באופן שיצמצם קונפליקטים מיותרים בין מי שיבקש ליבוא אותם ב"יבוא אישי" ב"כמות סבירה" לבין המכס.

כמו כן נבקש שביחס למוצרי צריכה שנדרשים לאישור רשות מוסמכת בהתאם לצו יבוא חופשי תעשה בחינה על ידי משרדי הממשלה בהתאם לסעיף 2 להחלטת הממשלה ויערך מסמך מנומק המתייחס בצורה נפרדת לכל פרט מכס ומדוע הוחלט לסווג אותו בדרגה מסוימת.

ד. נקודות נוספות

20. לוחות זמנים – (סעיף 4)

אם לא די באפליה במיסוי ובדרישות המהותיות של חוקיות היבוא, בתזכיר הצו נקבע תור מקוצר ליבואן אישי. נבקש ליישם את מגבלת הזמנים שנקבעה לרגולטורים בתזכיר הצו, גם בהתייחס ליבוא מסחרי. אין הצדקה שיבואן מסחרי שמייבא סחורה למגוון לקוחות יצטרך לעמוד בתור נפרד ואיטי יותר מזה של יבואן שמביא מוצר לעצמו בלבד.

21. פערים בין דרישות הצו לדרישות החלטת הממשלה

קיימים מספר פערים שמחייבים התייחסות וטיפול בין החלטת הממשלה 3423 מיום 11.1.18 לבין תזכיר הצו (שהוכן בהמשך לאותה החלטה) – מצ"ב נספח א' להתייחסות זו המפרט פערים אלו.

22. יבוא אישי של מוצרי מזון

בתוספת השניה של התזכיר לא קיימים פרטי המכס המתייחסים למזון שנדרשים לאישור שירות המזון הארצי.

בסעיף 2(ג)(3) לתזכיר נרשם:

"כמות סבירה לעניין טובין המסווגים בפרטי המכס המצוינים בתוספת הרביעית תהיה כמפורט בה."

התוספת הרביעית אינה כוללת כלל מספר פרטי מכס וערוכה אחרת לגמרי מהתוספת הראשונה והשנייה.

אנו סבורים שצריך לרשום בתוספת השניה את כל פרטי המכס הנדרשים באישור שירות המזון הארצי ולשים כוכבית ליד כל אחד מהם ולפיה נדרש למוצר אישור שירות המזון הארצי בכפוף לתוספת הרביעית המגדירה לקטגוריה זו דרישות ומגבלות נפרדות וגם "כמות סבירה" שונה.

כמו כן צריך לתת למנהל סמכות לקבוע כי אין המדובר ביבוא אישי גם ביחס למזון שמיובא ביבוא אישי לפי הכללים שבתוספת הרביעית המזון – לפי התזכיר סמכות המנהל בסעיף 2(ג)(2) אינה מסמיכה אותו לקבוע על מזון ביבוא אישי שיובא לפי התוספת הרביעית ככזה שאינו יבוא אישי.

23. ביצוע הליך RIA לרפורמה בפיקוח על יבוא אישי

יתר על כן, ולמיטב ידיעתנו, לא בוצע בהקשר לתזכיר הצו "הליך RIA", כנדרש בהתאם להחלטת הממשלה 2118, מאוקטובר 2014, ובכל אופן לא ראינו פרסום כנדרש של דו"ח RIA בנושא זה. הליך RIA כאמור היה מחייב להעריך את השפעת הרגולציה תוך בחינת חלופות וכן לפעול לצמצם את הפגיעה באינטרסים ציבוריים נוספים (בין האינטרסים הרלוונטיים לענייננו - בטיחות הציבור והשפעת המהלך על הקמעונאות בישראל, הן על העסקים והן על העובדים).

ה. סיכום

24. נוכח כל האמור לעיל, אנו מתנגדים להעברתו של תזכיר הצו שבנדון בנוסחו הנוכחי ומבקשים שהסוגיות בהקשר של יבוא אישי הנוגעות לבטיחות הצרכן וסביבתו, כמו גם השפעת הסרת החסמים על הקמעונאות בישראל, ייבחנו מחדש במסגרת הליך RIA מסודר תוך שיתוף גורמי המקצוע הרלוונטיים במשרדי הממשלה, מומחי בטיחות, מגזר עסקי, ארגוני צרכנים וארגונים נוספים הפעילים בנושאים של בטיחות צרכנים.

בין היתר נדרש יהיה לבחון את הסוגיות הבאות:

- בחינה מחדש של הגדרת "כמות סבירה" והתאמתה לצרכיו של היחיד לתקופה קצובה תוך התייחסות בכלל זה למשלוחים נפרדים.
- אם ואילו דרישות רגולטוריות רוחביות ניתן לפטור ביבוא אישי (למשל דרישות סימון בעברית).
- אם ואילו דרישות רגולטוריות למוצר ניתן לפטור.
- מנגנון אכיפה אפקטיבי שיבטיח שהדרישות המהותיות החיוניות לבריאות הציבור יתקיימו גם ככל שמדובר ביבוא אישי. המנגנון צריך לכלול בין היתר, ביצוע בדיקות למוצרים מיבוא אישי לפי תכנית ניהול סיכונים שתנוהל על ידי המכס. מוצרים מיבוא אישי שלא יעמדו בדרישות שהוגדרו לא ייכנסו לישראל והמזמין שלהם ייקנס בהתאם.
- תהליך הסברה לציבור המזמינים מאתרים בחו"ל – איך ניתן לוודא שמוצר עומד בדרישות הרגולציה החיוניות? מה הסכנות הבריאותיות ביבוא ממקור לא ידוע? ממה להיזהר ואיך? וכו' - צריך לגבש את המסרים הנכונים ולבחור את הערוצים המתאימים להעברתם לציבור.
- מה ההשפעה הצפויה של הסרת חסמים נוספים מיבוא אישי באופן שיגביר את האפליה לטובת העסקים מחו"ל על חשבון העסקים המקומיים על הקמעונאות והתעסוקה בישראל?

25. הפגיעה החמורה בשוויון והעמקת האפליה כלפי ה"יבוא המסחרי" והמגזר הקמעונאי בישראל, מחייבת בחינה רצינית ויסודית, על כל השלכות הנובעות מכך, לרבות השלכות בטיחותיות, ביטחוניות ובריאותיות, וחשוב לקיים בעניינן הליך "ניהול סיכונים" הוליסטי שייצר את האיזונים הנכונים.

26. נוסחו הנוכחי של תזכיר הצו הוא בבחינת שינוי סדרי עולם. כמות הפריטים שנחשבים "כמות סבירה" בתזכיר החוק בתוספת לעובדה, כי לא מדובר במגבלה על קטגוריית מוצרים וכן, שאין כל מגבלה על כמות הפעמים שניתן לייבא בייבוא אישי את הטובין, יוצרת פתח רחב לייבוא מסחרי בכסות של ייבוא אישי, שהמכס, לדאבונו הרב, לא יוכל להילחם בו ופתיחת פתח רחב לתופעה פסולה של היווצרות שוק שחור רחב ממדים בישראל.

27. שינוי מציאות עובדתי ומשפטי רחב היקף זה אין מקומו במסגרת של צו, עליו אין כל בקרה פרלמנטרית. לטעמנו, סמכותו של השר מוכוונת להסדרה טכנית של שוק הייבוא האישי, ולא לסיטואציה של הסדרה מהותית. רפורמות כה מרחיקות לכת מקומן במסגרת של חקיקה ראשית של הכנסת ולא במסגרת חקיקה משנית - החלטת שר - עליה אין פיקוח של הכנסת. אין זה ראוי, כי יוצרים מסלול, שברור מראש שלא ניתן יהיה לפקח עליו ולהבטיח אכיפה נאותה וזאת תוך פגיעה קשה בייבוא המסחרי וזאת בהסדר משני.

28. בהקשר זה יצוין, כי להבנתנו, החלטת הממשלה איננה במעמד של חוק. מדובר בכלי ניהול פנימי של הממשלה ובמסגרת שאותה יש למלא בתוכן, אבל בתוך מסגרות החקיקה המקובלות. החלטת ממשלה איננה עוגן לשינוי סדרי בראשית בחקיקה.

29. ההתייחסויות שבסימוכין, נשלחו על ידנו אל גורמי הממשל השונים ולא זכו להתייחסות עניינית. אין זה ראוי שכך מתנהל הליך מנהלי. נבקש לוודא שלפני שצו יבוא אישי יקודם, תישלח אלינו התייחסות כתובה ומנומקת המתייחסת בצורה עניינית לכלל טענותינו.

בכבוד רב ,

דן כרמלי, עו"ד
CEO

העתקים :

עו"ד אוריאל לין, נשיא איגוד לשכות המסחר
חה"כ משה כחלון, שר האוצר
חה"כ אלי כהן, שר הכלכלה והתעשייה
שי באב"ד, מנכ"ל משרד האוצר
שי רינסקי, מנכ"ל משרד הכלכלה
יואב הורוביץ, ממלא מקום מנכ"ל משרד ראש הממשלה
משה בר סימן טוב, מנכ"ל משרד הבריאות
קרן טרנר, מנכ"לית משרד התחבורה
ישראל דנציגר, מנכ"ל המשרד להגנת הסביבה
אודי אדירי, מנכ"ל משרד האנרגיה והתשתיות הלאומיות
שאול מרידור, הממונה על התקציבים במשרד האוצר
ערן יעקב, מנהל רשות המסים
אבי ארדיטי, ראש מנהל המכס במשרד האוצר
עו"ד שלומי לוי, יועץ משפטי כאן
עוז חיים, סמנכ"ל חטיבות ענפיות כאן
רז הילמן, מנהל אגף יבוא מכס ותקינה

נספח א' – פערים בין החלטת ממשלה 3423 לתזכיר הצו

סעיף 1(ג) להחלטת הממשלה- הסעיף מנחה את רשות המסים והרשויות המוסמכות לקבוע כללים, בהסכמת אגף התקציבים ומשרד הכלכלה למקרים בהם טובין שעובדים בהגדרת כמות סבירה לא יסווגו כטובין לשימוש אישי או משפחתי. מסמך זה אמור לפי החלטת הממשלה לשמש עוגן לקביעת מדיניות ניהול סיכונים ולצורך מניעת סיווג של טובין ליבוא מסחרי כיבוא אישי. רשות המסים גם רשאית לפי החלטת הממשלה לקבוע הנחיות ליישום כללים כאמור.

מדובר לדעתנו בתנאי סף ברור, שנדרש לפני אישור תזכיר מורכב כל כך. נבקש להבין היכן עומד הטיפול בסעיף זה להחלטת הממשלה ולוודא שהצו לא ייחתם לפני שנושא חיוני זה יקבל מענה מלא וברור.

סעיף 1(ד) להחלטת הממשלה – מבקשים לקבל הבהרה שהסמכות שניתנה למנהל בסעיף 2(ג)(2) לתזכיר היא גם סמכות לעכב שחרור של טובין מהמכס.

סעיף 1(ה) להחלטת הממשלה – מחייב גיבוש רשימה של מוצרים שימדדו במשקל שלגביהם לא יחולו הכמויות שנקבעו. לפי נוסח התזכיר נראה שניתנה התייחסות בהקשר של מוצרים הנמדדים לפי משקל רק למוצרי מזון. מבקשים לעיין בעבודה שנעשתה על ידי משרד הכלכלה בהקשר זה ולהבין האם באמת מוצרי מזון הם המוצרים היחידים שנכון ליצר בעניינם כלל לפי משקל ולדעת האם ניתנו אישורים של רשות המסים ושל אגף התקציבים לרשימה זו, כנדרש לפי החלטת הממשלה.

סעיף 1(ז) להחלטת הממשלה מתייחס לחלופה של יבוא אישי לצרכי בניה או שיפוץ של בית (חלופה שקיימת בסעיף 2(ג)(4) לתזכיר). לפי החלטת הממשלה אמורים היו לקבוע הוראות מה המסמכים שידרשו מהיחיד בהקשר זה לאחר קבלת הסכמת מנכ"ל כלכלה, מנהל רשות המסים והממונה על התקציבים (עד 30.4.18). נבקש לעיין במסמך ההוראות ולוודא שאכן ניתנו ההסכמות הנדרשות לפי החלטה. יצויין כי סעיף 2(ג)(4) לתזכיר מתייחס לראיה מוחשית שיכולה להיות היתר בניה, אבל לא רק, באופן שעלול לייצר פירצה משמעותית.

סעיף 2 להחלטת הממשלה, כמפורט בהרחבה לעיל היה על משרדי הממשלה לסווג לרמות סיכון את המוצרים ולפעול לפי אחת מ – 3 חלופות. לא ידוע לנו שסיווג כזה נעשה ובכל מקרה חלק גדול מפרטי המכס שנדרשים לאישור ביבוא מסחרי אינם מפורטים בתוספת הראשונה או השניה של תזכיר צו יבוא אישי. אם לא יופיע בצו יבוא אישי שנדרש אישור, לכאורה גם לא תידרש מהם הצהרה לפי דרגה א. מבקשים יישום גם של סעיף זה בהחלטת הממשלה לפי המפורט לעיל.

סעיף 4(א)(1) להחלטת הממשלה – מבקשים לעיין בקישור לאתר האינטרנט שאמור לעלות עד ה 30.6.2018.